

03 / 2024

N° 31

RAJNY
KULTURY
marzec

ISSN 2720-2259

Magia akordeonu

AUKSO i Motion Trio
na Tyskiej Gali Kultury

TYCHY ✓ DOBRE MIEJSCE

weź mnie ze sobą!

BEZPŁATNY tyski miesięcznik kulturalny

Słowem wstępu

W pierwszym dniu kalendarzowej wiosny, 21 marca, poznamy tegorocznych laureatów Nagród Prezydenta Miasta w Dziedzinie Kultury oraz Tyskiego Ambasadora Kultury 2024. Ten prestiżowy tytuł oraz nagrody wręczy w Mediatece pełniący funkcję prezydenta Maciej Gramatyka. Wnioski o przyznanie nagród można było składać do 1 marca, teraz wszystko już w rękach kapituły.

Naturalnie zespół „Ram Kultury” ma swoje typy i nie może się doczekać ogłoszenia wyników, które także dla nas – tak samo, jak dla Państwa – pozostaną tajemnicą do ostatniego momentu. W następnym numerze przedstawimy sylwetki laureatów.

Oczywiście zachęcamy do osobistego uczestnictwa w wydarzeniu. Podczas Tyskiej Gali Kultury, oprócz oglądania wręczenia nagród, będzie można wysłuchać koncertu AUKSO – Orkiestry Kameralnej Miasta Tychy z zespołem Motion Trio. Bilety na wydarzenie są dostępne na ticketmaster.pl, a żeby zaostrzyć apetyty, polecam obszerny wywiad z twórcą i założycielem zespołu Januszem Wojtarowiczem (strony 4–5).

Orkiestra AUKSO znana jest ze współpracy z charyzmatycznymi muzykami. W tym miesiącu w sali koncertowej Mediateki będzie można także zanurzyć się w muzyce Mozarta, którą zinterpretuje Marcin Masecki. Muzycznych wrażeń czeka nas w marcu więcej – w Art Music Clubie wystąpi legendarna Grażyna Łobaszewska ze swoim zespołem Ajagore.

Na wiosnę tempa nie zwalnia także Teatr Mały, który na swojej kameralnej scenie w Pasażu Kultury Andromeda prezentuje dwie adaptacje klasycznych lektur szkolnych: *Latarnika* (recenzję publikujemy na stronie 6) oraz *PSA, który jeździł koleją* – nową produkcję, o której opowiadają twórczynie spektaklu na sąsiedniej stronie.

W tym numerze przedstawiamy także pierwszą jaskółkę nowego projektu Muzeum Miejskiego, które przystąpiło do konserwacji i digitalizacji rodzinnych albumów Hanny Adamczewskiej-Wejchert i Kazimierza Wejcherta. Fotografie, które powstały w latach 1948–1994, wycinki prasowe, listy i pocztówki... Jeszcze w tym roku albumy w wersji cyfrowej będzie można obejrzeć na stronie internetowej muzeum.

Sylwia Witman

Wydawca: Miejskie Centrum Kultury w Tychach, ul. Bohaterów Warszawy 26, 43-100 Tychy, tel. 32 438 20 61, e-mail: redakcja@mck.tychy.pl **Redaktor naczelna:** Sylwia Witman, e-mail: ramykultury@kultura.tychy.pl **Zespół:** Daria Gawrońska, Agnieszka Lakner, Małgorzata Król, Justyna Stolfik-Binda **Korekta:** Agnieszka Tabor **Layout:** Aleksandra Krupa i Bartek Witański Blank Studio, Marcin Kasperek KlarStudio **Skład i łamanie:** Marcin Kasperek KlarStudio **Druk:** Drukarnia AAPrint, Mikołów **Nakład:** 3000 egz. **Foto na okładce:** Jacek Poremba

Filmowe spotkania w Tychach Kultury

NIE PRZEGAP

W marcu gośćmi cyklu *Tury Kultury* – na które tradycyjnie zaprasza Miejska Biblioteka Publiczna – będą znane osobistości polskiego kina i teatru: reżyser Krzysztof Zanussi, aktorka Urszula Grabowska oraz aktor Tadeusz Chudecki.

Krzysztof Zanussi, urodzony w 1939 roku, to jeden z czołowych twórców nurtu zwanego kinem moralnego niepokoju i jeden z najwybitniejszych polskich reżyserów filmowych. Wielokrotnie nagradzany m.in. Złotym Lwem na festiwalu w Wenecji, Grand Prix na festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni. Jego dzieła to m.in.: *Rok spokojnego słońca*, *Imperatyw*, *Spirala*, *Barwy ochronne* czy *Życie jako śmiertelna choroba przenoszona drogą płciową*.

Został odznaczony Orderem Odrodzenia Polski Polonia Restituta, Medalem Zasłużonego Kulturze Gloria Artis, a także Odznaką Honorową Krzyża Pamięci Szlaku Nadziei.

Spotkanie z Krzysztofem Zanussim i jego żoną Elżbietą poprowadzi Barbara Gruszka-Zych, autorka książki *Życie rodzinne Zanussich. Rozmowy z Elżbietą i Krzysztofem*.

Kolejnym gościem cyklu będzie Tadeusz Chudecki, aktor filmowy i teatralny oraz podróżnik. Występował na deskach teatrów: Ateneum, Komedii, Kamienicy, Na Woli oraz Syrena. Zwiedził około 140 krajów na wszystkich kontynentach świata. Widzowie znają go z ról w serialach: *M jak Miłość*, *Hela w opałach*, *Siostry*, *39 i pół* czy *Klan*.

Serię marcowych spotkań zakończy Urszula Grabowska – aktorka teatralno-filmowa członkini Polskiej Akademii Filmowej. Znana z tytułowej roli Joanny w filmie Feliksa Falka, za którą otrzymała Nagrodę Orła za rok 2010 w kategorii najlepsza główna rola kobieca.

Aktorka Teatru Bagatela oraz Teatru STU w Krakowie. Ma na koncie kilkadziesiąt ról filmowych i serialowych, m.in. w *Magda M.*, *Przepis na życie*, *Na dobre i na złe*, *Prawo Agaty*. Rozmowę z Urszulą Grabowską poprowadzi Andrzej Kurdziel.

SW

MIEJSKIE CENTRUM KULTURY W TYCHACH
ul. Bohaterów Warszawy 26
43-100 Tychy
32 438 20 61
kultura.tychy.pl

AUKSO — ORKIESTRA KAMERALNA MIASTA TYCHY
al. marsz. J. Piłsudskiego 16
43-100 Tychy
32 479 19 50
aukso.pl

MUZEUM MIEJSKIE W TYCHACH
pl. Wolności 1
43-100 Tychy
32 327 18 20
muzeum.tychy.pl

TEATR MAŁY W TYCHACH
ul. ks. kard. A. Hłonda 1
43-100 Tychy
32 227 20 67
teatrmaly.tychy.pl

MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W TYCHACH
al. marsz. J. Piłsudskiego 16
43-100 Tychy
32 227 04 54
mbp.tychy.pl

PIES, który jeździł koleją

POLECAMY

Tuż przed premierą najnowszego spektaklu ruchowego dla dzieci w repertuarze Teatru Małego opowiadają o nim jego twórczynie.

Twórcom i twórczyniom teatralnym coraz częściej zależy na tym, by publiczność w sposób pełny odbierała to, co powstaje na scenie, a przedstawienia coraz częściej mają stanowić impuls do rozmowy, która może wykraczać daleko poza dosłownie rozumianą siedzibę teatru i przenieść się w inne przestrzenie: na ulicę, do szkoły, domu, w miejsca prywatne i publiczne. Ta zmiana wynika z przekonania, że teatr może dostarczać konkretnych narzędzi, strategii, sposobów rozwiązywania problemów, prowadzenia rozmów na trudne i wrażliwe społecznie tematy, z którymi nie radzimy sobie na co dzień, rozwiązywania konfliktów. Ta nowa filozofia myślenia wynika także z przekonania, że teatr jest dla każdego, ważne tylko, by zbudować odpowiednie mosty, by teatr dotarł do widza, a widz dotarł do teatru.

Justyna Lipko-Konieczna
(dramaturżka, redaktorka, pedagożka, badaczka teatru)

Było – nie ma. Kogoś, czegoś, odpowiedniej chwili, tego, co było wczoraj... Przyglądamy się, co wydarza się po stracie. Co dzieje się potem.

Zainspirowane książką *O psie, który jeździł koleją* pragniemy podzielić się obrazem, który pozostawi dozę wolności w interpretacji i zaprosi do współodczuwania. Być może mądre oswojenie z trudnym tematem w dzieciństwie staje się ważnym doświadczeniem wniesionym w dorosłe życie.

Młodości towarzyszy rozstanie: dojrzewanie, zmieniające się ciało, wkroczenie w nowe obszary świadomości, utrata bliskich starszych osób... Wciąż zmienne emocje i uczucia. W spektaklu osławiamy myśli o nieuchronności zmienności świata, naszych relacji, konieczności bezustannego wkroczenia w zupełnie nowe rzeczywistości.

Helenka przerabiała w szkole *O psie, który jeździł koleją* Romana Pisarskiego. Ominęła zakończenie – podobnie jak koledzy i koleżanki w klasie – zbyt smutne... Niedługo potem pojawiła się propozycja stworzenia spektaklu dla młodej widowni. Hasło: lektura.

Zrobiliśmy *PSA* z niewielką, ale jednak obawą o smutek, który zazwyczaj przyporządkowujemy światu dorosłych. Trudno go tu uniknąć, choć obok zadumy, wrażliwej refleksji i akceptacji nie musi jawić się czernią. Może być ledwie szary.

Zrobiliśmy *PSA* w drużynie dziewięciu kobiet, choć miało być zupełnie inaczej. Lubię to. Zrobiliśmy *PSA* w niełatwym momencie – pomiędzy rozbiegiem a obawą, że zwiną nam bieżnię. *PIES* był naszym ukojeniem. Powstał spektakl zapraszający i traktujący widza serio. Powstał spektakl oparty o ciało – mój ulubiony przekaznik. Powstał też z myślą i pragnieniem, by dla kogoś okazał się przygodą.

Aniela Kokosza (reżyserka i choreografka spektaklu)

Dokładnie pamiętam moment w swoim życiu, w którym zaprzyjaźniłam się jako mała dziewczynka z psem moich dziadków. Najpierw na boso

fol. Anna Zielińska

biegłam z nim na rękach po osiedlu, płacząc, że za chwilę go stracę (mały szczeniaczek odwiedził mnie jedynie na kilka godzin). Potem śpiewałam mu piosenki o miłości, przyjaźni, zasypiając w jego legowisku podczas odwiedzin u dziadków. Pamiętam dzień straty i rozstania. O książce pamiętałam tyle, że doskonale znam to uczucie i wiem, że i z Lampo mogłabym się zaprzyjaźnić. Tymi relacjami można się zachwycić. Wspominać wiele razy każde mądre, myślące spojrzenie, ciepło powietrza z nosa, wytarśnienie ucha. To relacje, w których młody człowiek zanurza się cały. I o takiej więzi mówimy w tym spektaklu.

Chciałabym, żebyś Ty widzu/widzko widząc nasze wspomnienia, poczuł, jak dobrze jest doświadczyć tych emocji, mimo że bywają trudne. Byś dał/dała sobie czas i miejsce na oswojenie. Jestem ciekawa bardzo Twoich uczuć, pogadajmy...

Paulina Giwer-Kowalewska (reżyserka i choreografka spektaklu)

Wracam do lektury z podstawówki. Pamiętam dobrze zakończenie, resztę jak przez mgłę. Straciłam wspomnienie pierwszej lektury *O psie, który jeździł koleją*. Zapominanie jest swoistym rodzajem straty, najbardziej bolesnym, ale też uwalniającym. Zapomniałam wiele rzeczy, straciłam dzieciństwo. Zapamiętałam najważniejsze, zyskałam dorosłość. Wiele wspomnień będę jeszcze tracić, wiele strat będę przeżywać.

Strata jest stałym elementem życia, czymś naturalnym, a jednak w powszechnej opinii kojarzy się negatywnie. W ramach pracy nad spektaklem chcemy ją oswoić. Kiedy coś tracimy, zyskujemy przestrzeń na coś innego. Kiedy stratę zaakceptujemy, możemy iść dalej. Do akceptacji wiedzie długa droga. Droga ta w psychologii nazywana jest procesem przeżywania żałoby. Proces ten za pomocą słowa, a przede wszystkim ruchu rekonstruujemy na scenie, aby pokazać, że nawet w najcięższej sytuacji można wyjść. Zapraszam do naszej podróży i młodsze, i starsze osoby.

Monika Czajkowska (autorka scenariusza i dramaturżka spektaklu)

Dobro, prawda, piękno

ROZMOWA Z JANUSZEM WOJTAROWICZEM

Motion Trio to jeden z najważniejszych zespołów akordeonowych na świecie. Już sama lista wybitnych artystów, z którymi Motion Trio współtworzyło muzykę, robi wrażenie: Krzysztof Penderecki, Michael Nyman, Jerzy Maksymiuk, Marek Moś, Tomasz Stańko, Bobby McFerrin, Trilok Gurtu, Joe Zawinul, Leszek Możdżer, Krzesimir Dębski, Krzysztof Herdzin, AUKSO.

Te współpracy nie wzięły się znikąd. Wynikały z oryginalności brzmienia i wielkiej wyobraźni artystów Motion Trio, chęci spotkania pochodzących często z różnych światów energii, przenikania się odmiennych perspektyw i spojrzeń na scenie, w studio, we wspólnej przestrzeni. Chęci spotkania po to, by poszukiwać punktów stycznych, znaleźć piękno.

Jeden zespół, jedno trio, a tyle pytań i wątpliwości. Odpowiedzi na nie znajdziemy w pełnej wersji rozmowy z Panem Januszem Wojtarowiczem, założycielem Motion Trio, którą publikujemy na naszych stronach internetowych – a także w trakcie Tyskiej Gali Kultury 19 kwietnia o godzinie 18 w sali koncertowej Mediateki, gdzie Panowie: Janusz Wojtarowicz, Paweł Baranek i Marcin Gałazyn wystąpią wraz z Orkiestrą Kameralną Miasta Tychy AUKSO, z którą Motion Trio łączy wspólne, wielogatunkowe, nieograniczone spojrzenie na muzykę.

Akordeon to nietypowy instrument. Wygląda jak instrument klawiszowy, jest jednak instrumentem dętym, napędzanym powietrzem. Harmonie, ale też podstawę basową regulują wspomniane klawisze, przyciski. Dźwięk i jego przekaz napędza nie tyle jego budowa, ile wyobraźnia artysty. Potencjał brzmień poszerzają tzw. rejestry, czyli możliwość zmiany barwy melodii i basu.

Przyjęliśmy pewne funkcje w grupie. Podobnie jak w kwartecie smyczkowym, gdzie wiolonczela pełni inną rolę od altówki, altówka inną niż pierwsze skrzypce, a drugie skrzypce nie wymieniają się z wiolonczelą. Każdy ma tutaj przyporządkowaną rolę. Akordeon pierwszy, który realizuję, to głównie linie melodyczne – w tę stronę jest ukierunkowany. Akordeon drugi pełni rolę harmoniczną, jest nośnikiem harmonii. Akordeon trzeci daje podstawę basową i rytmiczną. W Motion Trio doskonale się to sprawdza. Akordeon ma tak niesamowite możliwości poprzez rejestrowanie, poprzez wielką skalę. Akordeon może grać muzykę tak nośną jak organy, natomiast może również kształtować dynamikę, jak obój, a tego już organy nie potrafią. Słuchając samego solowego akordeonu, bardzo trudno wyłonić niezależne dynamicznie głosy, które wydobywa lewa i prawa ręka. Te zależności rozkładamy na trzy instrumenty, dzięki czemu możemy frazować, budować dynamikę i przede wszystkim emocje, bo to najistotniejsze.

Już jeden instrument daje tak ogromny potencjał, a jaki mogą dać trzy?

Proszę zwrócić uwagę na kolejny ogromny plus akordeonu – zawsze kojarzył się z życiem. Służył do wyrażania uczuć i emocji grającego, które oddziałują na słuchacza. Akordeon to instrument grajków solowych, weselnych, którzy byli istotną częścią kapeli ludowych. Występowali na uroczystościach rodzinnych, które są z nami do dzisiaj. Wszyscy się rodzimy i umieramy, z tym był często związany akordeon, przygrywający m.in. na chrzcinach, weselach, stypach, zabawach. Wciągamy to do naszej muzyki, mimo że używamy różnych technik, to jednak pochodzenie akordeonu jest ludzkie, nierozzerwalnie związane z życiem. To mnie interesuje dzisiaj jako ponad pięćdziesięcioletniego człowieka, a mniej używanie rewolucyjnych metod w sprzeczności do natury tego instrumentu. Nie odżegnuję się od tradycji akordeonu. Nie zrobiłem grubej kreski, odcinając się: „Taki akordeon już był”. Ja z tego pięknego akordeonu chcę wyciągnąć konsekwencję. Cała ta muzyka współczesna reprezentowana przez m.in. takie ikony, jak Penderecki, Lutosławski, Maksymiuk czerpie pełnymi garściami z tradycji, z rdzennej muzyki, która jest oparta na kilku dźwiękach, kilku skalach. Zauważyliśmy to, wykonując ich dzieła – ile tam jest nawiązań do przepięknej muzyki polskiej. Już nie mówiąc o Fryderyku Chopinie, Kilarze, Góreckim czy Janie A.P. Kaczmarku, którego muzykę będziemy wkrótce wykonywać.

Motion Trio czerpie więc z tradycji, jednak czy możemy nazwać Panów Janusza Wojtarowicza, Pawła Baranka i Marcina Gałazyna kompozytorami muzyki współczesnej?

Nie nazywam nikogo w Motion Trio kompozytorem muzyki poważnej, choć każdy z nas napisał większe formy: ja *Stabat Mater* na sopran, chór mieszański i trio akordeonowe, Marcin Gałazyn koncert na trzy akordeony i orkiestrę kameralną, Paweł Baranek utwory na trzy akordeony i orkiestrę. Jednak w Motion Trio postrzegamy siebie jako twórców małych, często uroczych form muzycznych. Wpisujemy się w nurt takich twórców, jak Jerzy Wasowski czy Henryk Wars, a w poezji Wisława Szymborska. Muzyka Motion Trio, muzyka, którą gramy, muzyka, którą aranżuję i komponujemy wspólnie, jest jak miesiące i pory roku: każdy jest inny i każdy niesie jakieś nowe oczekiwanie. Kończy się lato, myślimy więc: „Za chwilę będzie troszeczkę inna aura, będą krótsze dni”, nadchodzi czas nostalgii. Ale potem znów pojawia się nadzieja i nowa energia, bo idzie wiosna. I taka też jest nasza muzyka. Styczeń jest inny niż maj, i dobrze, że tak jest. Ponadto, co najistotniejsze, kieruję się w pracy artystycznej trzema słowami-drogowskazami: dobro, prawda, piękno. To jest filozoficzno-estetyczny grunt naszego zespołu.

Na ile ważna jest dla Panów improwizacja? W trakcie komponowania i w trakcie koncertów.

Improwizacja – w niewielkim stopniu. Czasem improwizuję w zaciszu domowym. Nie jesteśmy zespołem jazzowym i nigdy nim nie byliśmy. Mamy zaszczyt grać z tak wspaniałymi artystami, mistrzami improwizacji, jak Leszek Możdżer, Trilok Gurtu, czy wcześniej wspomniani Tomasz Stańko i Michał Urbaniak. [...] Najlepiej jest współpracować z ludźmi, którzy mają bardzo różne horyzonty. Inaczej patrzą na muzykę twórcy klasycy, inaczej jazzowi, jeszcze inaczej rockowi. Jakiegokolwiek mówienie, co jest lepsze lub gorsze, jest absurdem. Proszę zwrócić uwagę, że najlepsza polska orkiestra kameralna AUKSO wyznaje dokładnie tę samą zasadę. Tworzą z różnymi artystami, grają przeróżną muzykę: filmową, z jazzmanami, współczesną. W tym jest wartość – w wielobarwności i wieloznaczeniowości muzyki. To fenomen muzyki. Tylko wybitni dyrygenci i bardzo przenikliwi artyści, tacy jak Marek Moś, potrafią to zrozumieć i nie dzielić muzyki.

Motion Trio założył w 1996 roku Janusz Wojtarowicz – akordeonista, kompozytor, aranżer i producent, założyciel wydawnictwa Akordeonus. Od najmłodszych lat związany z muzyką, w tym z edukacją muzyczną – poza

fot. Grzegorz Krzysztofik

studiowaniem akordeonu w krakowskiej Akademii Muzycznej, prywatnie studiował organy u profesora Andrzeja Białki. Prowadził masterclass na renomowanych uczelniach: University of Chicago, Royal Academy of Music w Londynie, Conservatorio di Musica Tchaikovsky di Catanzaro, w Narodowej Akademii Muzycznej w Sofii. Jest autorem muzyki teatralnej, m.in. do spektakli w reżyserii: Jerzego Jarockiego, Piotra Cieplaka, Rafała Kmity, Remigiusza Brzyka.

Motion Trio to także Paweł Baranek – absolwent krakowskiej Akademii Muzycznej, którą ukończył z wyróżnieniem, uczestnik masterclass, m.in. na University of Chicago, Royal Academy of Music w Londynie czy Konserwatorium Paryskim. Autor muzyki do słuchowiska na podstawie baśni i legend ukraińskich przetłumaczonych na język polski *Daleko i blisko* realizowanego przez Fundację Inicjatyw dla Nowej Edukacji pod patronatem Unicef. Skład zespołu domyka Marcin Gałążyn, tworzący muzykę filmową i telewizyjną (m.in. do *Gry o koronę*, *Rzeczpospolitej Zakopiańskiej* w reż. Piotra Jaworskiego, *Diary of a beholder*, *Jacek Sroka*. *The abyss of Działoszyce* w reż. Jarosława Migonia, *Medanoso* w reż. Johna Robertsona, *Morskie Oko nasze* oraz *Murowanica i jej pierwszy gospodarz* w reż. Moniki Skwirtańskiej-Gryszczyk, a także do ponad trzydziestu programów telewizyjnych).

Motion Trio w 2009 roku uhonorowano nagrodą Fundacji Inne Brzmienia *Kobaltowa Muza* za wkład w rozwój sztuki. Za zasługi dla miasta Krakowa zespół odebrał nagrodę Honoris Gratia, jest również laureatem Nagrody za Najlepszą Muzykę Filmową na 41. Festiwalu Filmowym w Gdyni (*Szczęście świata* w reż. Michała Rosy) i laureatem Grand Prix IV Międzynarodowego Konkursu Muzyki Kameralnej im. Krzysztofa Pendereckiego.

Kreatywność muzyków powoduje, że zespół przybiera różne formy. Motion Trio Music to Janusz Wojtarowicz, Paweł Baranek i Marcin Gałążyn wykonujący przekrojowy program z wykorzystaniem różnych technik gry na akordeonie, Classic in Motion to koncerty edukacyjne, prezentujące dzieła wielkich mistrzów podczas spotkania z różnorodną wiekowo publicznością, i masterclass, Musica pro Pace to emocjonalne, pasjonujące koncerty tria z chórem mieszanym, a Motion Symphony to połączenie pasji, talentu, kreatywności, brzmienia Motion Trio oraz orkiestry symfonicznej lub kameralnej – w tej odsłonie zobaczymy zespół wraz z AUKSO – Orkiestrą Kameralną Miasta Tychy pod batutą Marka Mosia w ramach Tyskiej Gali Kultury.

Łukasz Folda

Podążając w stronę światła

RECENZJA

Latarnik – najnowsza premiera Teatru Małego, w reżyserii i adaptacji Aliny Moś – jest spektaklem, który idealnie wpisuje się w przestrzeń sceny kameralnej Teatru Małego. Dzięki bliskości widowni i sceny jesteśmy tuż obok, a może nawet nie obok, ale w samym centrum świata głównego bohatera.

Wprawdzie remont budynku Teatru Małego postępuje zgodnie z planem, ale minie jeszcze kilka miesięcy, zanim będziemy mogli cieszyć się przedstawieniami na dużej scenie. To jednak nie powód, by Teatr nie planował również repertuaru na scenie kameralnej w Pasażu Kultury Andromeda, której potencjał zdaje się wreszcie w pełni wykorzystany. Już przekraczając próg sali, w której prezentowana jest najnowsza premiera, widz momentalnie zanurza się w świecie latarnika. Wejście w klimat spektaklu jest natychmiastowe. Horyzont i podłogę zdobi farbowana artystyczna tkanina. Na środku sceny ustawiono okrągłą, odbijającą światło platformę – samotnię Skawińskiego, jego latarnię. Gdy tylko pojawią się pierwsze światła sceniczne, przestrzeń zaczyna swoisty koncert zmieniających się kolorów. Jesteśmy na pełnym morzu, lub obserwujemy je – niczym mewy, z którymi zaprzyjaźnia się główny bohater – z powietrza. Scena w Andromedzie pulsuje od barw. W bardzo podobnej tonacji utrzymane są kostiumy bohaterów pojawiających się na scenie.

Chociaż na kartach swej noweli Sienkiewicz portretuje świat, w którym bohaterami są mężczyźni, z tytułową postacią latarnika na czele, reżyserka dokonuje bardzo ciekawego zabiegu i rolę strażnika portowego powierza kobiecie. Johns w interpretacji Anny Białoń dodaje historii kolorytu i nowych, nadpisanych znaczeń, uwydatniających motyw przewodni tej interpretacji. Strażniczka portowa w wykonaniu Białoń zdaje się ko-

fot. Agnieszka Seidel-Kożuch

biętą zahartowaną poprzez otoczenie. Przecież w tej surowej rzeczywistości, gdzie prym wiedzie nieobliczalna natura w postaci żywiołu wody, nie można pozwolić sobie na chwilę słabości. Jednak z czasem okazuje się, że to tylko pozory. Konsul Falconbridge w wykonaniu Tomasza Lipińskiego jest człowiekiem stanowczym i choć mogłoby się zdawać nieugiętym, to przecież daje szansę Skawińskiemu jako latarnikowi, którego ciągła obecność na scenie to jasny sygnał, że bacznie nadzoruje ten świat. Ktoś musi tu dbać o porządek, wszak niezapalenie latarni, choćby tylko raz, może przynieść katastrofalne skutki. Lech Mackiewicz jako Latarnik buduje rolę niezwykle prawdziwie, przekonująco. W tym przypadku aktor nie jest w roli, ale to bohater na trwale zespaja się z aktorem. Twarz Skawińskiego zdaje się skrywać w sobie ogrom smutku i nostalgii. Mamy do czynienia z człowiekiem po przejściach. I choć dzieli się z nami zaledwie strzępami historii swojego życia, to bezgranicznie mu wierzymy. Ta prawda jest w oczach i sposobie opowieści, którą snuje niespiesznie, co rusz nagabywany przez Johns. Zresztą, oboje są na siebie skazani. Ona codziennie dostarcza mu żywność i wodę. On nie może opuszczać swojej siedziby przez sześć dni w tygodniu, poza niedzielą. Z czasem między bohaterami buduje się więź. Niełatwa relacja, która prowokuje do zwierzzeń. Ludzie mierzący się na co dzień z potężnym żywiołem, stawiając czoła przeciwnościom natury, okazują się w rzeczywistości istotami mocno pokiereszowanymi, obolałymi od smutku i tęsknoty. W *Latarniku* tęsknota za utraconym (k)rajem, drugim człowiekiem czy własnym miejscem na ziemi zdaje się przybierać ten sam gorzki smak.

Nieuchronna tragedia musi się wydarzyć. Latarnik skazany jest na los spisany na kartach Sienkiewiczowskiej noweli. Wprawdzie z czasem zdobywa zaufanie i szacunek lokalnej społeczności i zdawać by się mogło, że Falconbridge, początkowo nieufny, dokonał dobrego wyboru, to jednak o wszystkim przesądza feralny wieczór. Skawiński zanurzony w literaturze odpływa marzeniami gdzieś daleko na łono kraju ojczystego. Nie zapala latarni. W konsekwencji rozbija się statek. Skawiński nie może tu zostać. Czeka go kolejna tułaczka. I znów: „Zepchnięty sto razy, rozpoczął spokojnie swoją podróż po raz setny pierwszy”.

Tyski Latarnik jest jak głęboki teatralny oddech. W dobie eksperymentów formalnych, rozbuchanych efektów inscenizacyjnych i mnogości reżyserów z „wizją i pomysłem” Alina Moś proponuje nam rzetelny i uczciwy teatr oparty na jego istocie, czyli relacji z widzem. Sprzyja temu kameralna przestrzeń, gdzie wszyscy jesteśmy na tym samym pokładzie, a z daleka gdzieś błyska światło. To przecież samotny latarnik, uwięziony w swej wieży oświeca nas i wskazuje drogę. Płyniemy wskazanym szlakiem i czujemy się nie tylko dobrze, ale i bezpiecznie, podążając w stronę światła.

Śledząc uważnie historię Teatru, nie można pominąć jednego, jakże znaczącego i szalenie istotnego faktu – Teatr Mały na naszych oczach, tu i teraz, przechodzi niesamowitą metamorfozę. Z teatru impresaryjnego, który dawniej prezentował jedynie spektakle gościnne czy efekty pracy działających w mieście grup młodzieżowych czy offowych, sukcesywnie przekształca się w scenę repertuarową. Obok *Latarnika* w repertuarze Teatru znajdują się także inne, własne produkcje: *40% do miłości*, *Córki króla Leara*, *Wyspa mojej siostry*, *Dzieci z Bullerbyn* – to tylko wybrane z ostatnich tytułów. Są to przedstawienia skierowane do szerokiego grona odbiorców, realizowane również przy użyciu nowatorskich metod, czego przykładem jest choćby *40% do miłości* – spektakl, który powstał w oparciu o metodę teatru forum.

Produkcja inscenizacji bez całego zaplecza technicznego, pracowni, wreszcie teraz, w warunkach pracy mocno utrudnionych remontem głównej siedziby, jest nie lada wyzwaniem. Jednak pełna widownia i gorący aplauz publiczności po *Latarniku* zdają się najlepszym świadectwem na to, że obrona strategii jest nie tylko potrzebna, ale i mocno doceniana przez widzów.

Marcin Stachoń

fot. Artur Pławski

Nieprzezroczystość w Muzeum

WYDARZYŁO SIĘ

Muzeum to nie tylko przestrzeń obcowania z zabytkami i sztuką. To również miejsce, w którym doświadczyć można spotkania – z ciekawą osobą, z nowym sposobem myślenia, z innym typem odczuwania. Zaświadczyć mogą o tym uczestnicy wydarzeń, które 15 lutego odbyły się w Muzeum Miejskim w Tychach. W ich centrum znalazła się fotografia, rozumiana zarówno jako praktyka, jak i będący jej wynikiem obraz.

Temu skupieniu na fotografii winna była gościni miejskiego muzeum, Agnieszka Pajączkowska, kulturoznawczyni i pisarka. Podczas przeprowadzonych w muzeum warsztatów wzbudzała w uczestnikach czujność i nieufność wobec dotychczasowego sposobu patrzenia na zdjęcia. Pokazywała, że fotografia nie jest neutralnym medium, które po prostu rejestruje rzeczywistość. Że nie jest wolna od spojrzenia samego fotografa, jego intencji czy pozycji społecznej.

Biorąc śmiało założenie, że większość Tyszan posiada własne kolekcje prywatnych fotografii, warsztaty poświęcono w głównej mierze zdjęciom rodzinnym. Uczestnicy dowiedzieli się, jak łączyć obraz z opowie-

ścią. W jaki sposób pogodzić ustalanie faktów z osobistymi wspomnieniami. A także jak dostrzegać okoliczności powstania danego kadru, motywacje fotografa oraz własne mimowolne założenia.

Nie skończyło się jednak na warsztatach. Niedługo po nich w murach muzeum odbyło się spotkanie autorskie wokół najnowszej książki Agnieszki Pajączkowskiej – jak trzeba zauważyć, przyciągające niemałą liczbę uczestników. Książka zatytułowana *Nieprzezroczyste. Historie chłopskiej fotografii* okazała się podróżą w głąb nie tylko technik i estetyki fotografii chłopskiej, lecz także w głąb historii społecznej. I tu także istotne okazało się to, czego na pierwszy rzut oka nie widać. Jak wskazywała autorka, czym więcej dowiadujemy się o przeszłości, tym bardziej obraz staje się nieostry i pełen sprzeczności.

Refleksje pobudziły potok pytań zadawanych przez obecnych na spotkaniu Tyszan. Wśród gęstych wypowiedzi pojawiły się również te rezonujące z działalnością muzeum. W szczególności dotyczyły one historii mówionej, mikrohistorii i antyhistorii. A więc tematów, które na tyskim gruncie znaleźć można np. w publikacji *Osiedle A, czyli pierwsze*. W trakcie wydarzenia zobaczyć można było także prace prezentowane na dobiegającej końca wystawie *Tyski Klub Fotograficzny KRON. Śląsk 1978–1983*. Jeżeli więc minione wydarzenia pozostawiły poczucie niedosytu, odsyłamy do wydanej nakładem muzeum publikacji, pod tym samym co wystawa tytułem.

Jakub Skucha
Muzeum Miejskie w Tychach

Grażyna Łobaszewska i Ajagore

TERAZ GRAMY

W marcu Art Music Club ma w swoim programie koncertowym prawdziwy rarytas. Grażyna Łobaszewska, fenomenalna wokalistka – nazywana polską Arethą Franklin – która od ponad pół wieku zachwyca talentem, charakterem i kunsztem wokalnym, wystąpi w Tychach ze swoim zespołem Ajagore.

Dla Grażyny Łobaszewskiej komponowali najwybitniejsi twórcy polskiej muzyki rozrywkowej i jazzowej. Artystka zadebiutowała w 1971 roku. Jej najbardziej znane przeboje to *Czas na uczy pogody* z 1980 roku, *Brzydcy* (1987) czy *Piosenka o ludziach z duszą* (2006).

W swojej karierze współpracowała z zespołami S-26, Ergo Band, Crash (z którym występowała na Jazz Jamboree) i Cancer. Od 2009 roku jest związana z grupą Ajagore, z którą nagrała m.in. album *Dziwny jest...* z utworami Czesława Niemena. Ich ostatnia płyta to *Sklejam się*, nagrana w 2017 roku.

Grażyna Łobaszewska wykonuje różnorodny repertuar – od piosenki estradowej i poezji śpiewanej, po muzykę pop, rock, bluesa i jazz. Współpracowała z muzykami jazzowymi: Januszem Skowronem, Krzysztofem Ścierańskim, Jarosławem Śmietaną. Występowała na festiwalach jazzowych w Kaliszu, Krakowie, Lublinie, Wrocławiu, a także za granicą. Jest także cenionym pedagogiem.

Z pewnością warto zarezerwować sobie na występ tej wszechstronnej artystki wieczór 23 marca. Bilety na koncert są dostępne na biletyna.pl oraz w dniu koncertu w Art Music Clubie.

SW

Ile Mozarta w Maseckim?

TERAZ GRAMY

Do Tychów powraca Marcin Masecki. Pianista, kompozytor i aranżer gościł już w Mediatece pod koniec ubiegłego roku, gdy wraz z Jazz Band Młynarski – Masecki i AUKSO Orkiestrą Kameralną Miasta Tychy zaprezentował publiczności repertuar dwudziestolecia międzywojennego.

Tym razem, 16 marca, usłyszymy klasyczny repertuar – twórczość jednego z trzech wiedeńskich klasyków – Wolfganga Amadeusza Mozarta (1756–1791). Masecki to jeden z oryginalniejszych artystów na polskiej scenie i jednocześnie twórca nieprzewidywalny pod względem wyboru własnej ścieżki muzycznej. Doskonale czuje się zarówno w retro jazzie, jak i popie, muzyce filmowej czy klasycznej, a w ostatnim czasie także latynoamerykańskiej, o czym świadczy jego najnowszy projekt *Boleros y más*. To zresztą repertuar naturalnie mu bliski. Pierwsze siedem lat życia spędził w Kolumbii. Z Buenos Aires pochodzi jego żona. W stolicy Argentyny poznali się jego dziadkowie, podczas II wojny światowej.

Pianista nie boi się eksperymentować z klasyką, dlatego też spotkanie AUKSO MODERN: AUKSO x MARCIN MASECKI: MOZART zapowiada się niezwykle interesująco. Jak zabrzmiały dwa koncerty fortepianowe Mozarta w jego interpretacji?

Pierwszy z nich, *Koncert fortepianowy nr 13 C-dur (KV 415)*, napisany w latach 1782–1783 miał oczarować wiedeńską publiczność, m.in. pompa-

foto. Marta Kuśmierz

tycznymi rytmami marszowymi, błyskotliwą instrumentacją oraz stylem francuskiego, lekkiego i wariacyjnego potpourri. Drugi utwór, *Koncert fortepianowy nr 20 d-moll KV 466*, skomponowany przez Mozarta w 1785 roku, szczególnie przypadł do gustu młodemu Ludwigowi van Beethovenowi, który nie tylko go podziwiał, ale i zachował w swoim repertuarze. W wykonaniu Marcina Maseckiego oba utwory zabrzmiały w kontekście preludium improwizowanych na fortepian solo.

O Marcinie Maseckim mawia się, że jest artystą wybitnym, ale też niesfornym, nieszablonowym, nieobliczalnym. Wygląda na to, że ma wiele wspólnego z Mozartem.

Agnieszka Lakner

fot. Paweł Janicki

Mały Książę powraca!

POZA RAMY

Wszyscy dorośli byli kiedyś dziećmi, tyle że tylko nieliczni z nich jeszcze o tym pamiętają. Wybierzesz się z nami w sentymentalną podróż? – pyta Teatr Nowy w Zabrze i zaprasza na spektakl *Mały Książę*, na podstawie kultowego dzieła Antoine'a de Saint-Exupéry'ego.

Jest to już druga odsłona *Małego Księcia* w Zabrzu. Pierwsza miała miejsce 30 lat temu. Teraz ta filozoficzna baśń powraca i to w tej samej reżyserii. Zarówno w 1994 roku, jak i dziś reżyser spektaklu to Cezary Domagała. Nie ma jednak racji ten, kto sądzi, że mamy tu powtórkę z rozrywki. Absolutnie nie, bo obecna adaptacja jest zupełnie inna niż ta sprzed trzech dekad. Myli się również ten, kto myśli, że reżyserować dwa razy to samo, to dużo... Cezary Domagała mierzy się z tym tytułem już po raz... piętnasty!

I jak zapewnia, każda realizacja jest inna. Co zatem tak bardzo fascynuje reżysera, że ciągle wraca do tego samego tekstu? *Mądrość, którą zawarł*

Antoine de Saint-Exupéry w tej książce, jest ponadczasowa, wiecznie aktualna, a ilość cytatów z „Małego Księcia”, krążąca w świecie, jest niepowtarzalna i świadczy o tym, jak ważne i wielkie to są treści. Sam za każdym razem odkrywam w tej książce coś nowego, niezmiennie jednak chcę przyciągnąć do teatru całe rodziny, żeby miały pretekst do bycia razem, do zatrzymania się w codziennym pędzie i uświadomienia sobie, co jest najważniejsze, bo o tym tak naprawdę jest „Mały Książę”. Wspomniane cytaty, te znane i mniej znane, wybrzmiały na scenie w Zabrzu bardzo mocno, bo jak mówi reżyser: cały spektakl jest jednym wielkim cytatem.

A czym różni się piętnasta realizacja Cezarego Domagały od wcześniejszych? Między innymi tym, że w postać Małego Księcia wcielają się aż trzy osoby. I nie są to zawodowi aktorzy, a chłopcy wyłonieni w castingu. Najmłodszy z nich ma zaledwie 8 lat. Anna Konieczna, grająca rolę Róży, podkreśla, że ich obecność wniosła dziecięcą radość, świeżość i niezwykłą energię, które zdecydowanie da się wyczuć na scenie. Ta zaś została przemieniona w baśniową rzeczywistość przez Natalię Kołodziej, która odpowiada też za scenografię do ostatniej premiery tyskiego Teatru Małego – *Latarnika*. Magię *Małego Księcia* w Zabrzu tworzą również muzyka i taniec, za które odpowiadają, kompozytor Tomasz Bajerski i choreografka Marta Domagała-Witkowska. Jeśli ktoś ma ochotę na baśniowy, sentymentalny powrót na planetę B16 i przypomnienie sobie najważniejszych i najpiękniejszych prawd o życiu i świecie, powinien koniecznie wybrać się do Teatru Nowego w Zabrzu. Najbliższe spektakle będą miały miejsce 13, 14, 15 i 24 marca.

Justyna Stolfik-Binda
Radio eM

KALENDARIUM

MARZEC 2024

1 18.00

SPOTKANIE

Portrety Literackie

Andrzej Beya-Zaborski

Miejska Biblioteka Publiczna
w Tychach
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

1 19.00

SPEKTAKL

Dwie morgi utrapienia, czyli zrobmy sobie wnuka

reż. Marek Rębacz, Scena
Komediodowa Teatr Rębacz
Motycz Konopnica

Teatr BELFEgo
al. Niepodległości 32

Teatr Belfegor - Fabryka Mistrzów

59 zł, 69 zł

Bilety: kupbiletik.pl

4 17.00

SPEKTAKL

Bajkoopowiadacz

Miejska Biblioteka Publiczna
w Tychach
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

4 18.00

POKAZ FILMU

Andromeda – kino,
jakie znamy

Reality (2023)

reż. Tina Satter

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

Wstęp wolny

Prowadzenie: Krzysztof Ociepa

5 18.00

SPEKTAKL

Sześć małych świnek

reż: Piotr Adamczyk

Młodzieżowy Zespół
Teatralny GĘBA
przy MCK w Tychach

Miejskie Centrum Kultury
w Tychach
ul. Bohaterów Warszawy 26

Miejskie Centrum Kultury

Wstęp wolny

Zapisy: 32 438 20 60

7 18.00

SPOTKANIE

Marcin Pietraszewski

Spotkanie wokół książki
Wojny niebieskie

Tyska Galeria Sportu
ul. Edukacji 7

Muzeum Miejskie w Tychach

Wstęp wolny

Prowadzenie: Piotr Zawadzki
Zapisy: 515 717 430 (także SMSem)
k.hajduk@tgs.tychy.pl

7 19.00

SPEKTAKL

Czwartek z Teatrem
dla Dorosłych

Margaret Aquis
Zam Believingood

Konserwa

reż. Sebastian Nowicki
Dariusz Taraszkiewicz
Scena Poczekalnia, Łódź

Klub Wilkowyje MCK
ul. Szkolna 94

Klub Wilkowyje MCK

Wstęp wolny

Zapisy (od 22 lutego): 32 227 26 22,
691 770 344, klub@mck.tychy.pl

8 9.00

SPEKTAKL

Roman Pisarski

PIES, który jeździł koleją

reż. Aniela Kokosza
Paulina Giwer-Kowalewska
Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Bilety: 667 772 112
joanna.piwowar@teatrmaly.tychy.pl

8 11.00

SPEKTAKL

Roman Pisarski

PIES, który jeździł koleją

reż. Aniela Kokosza
Paulina Giwer-Kowalewska
Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Bilety: 667 772 112
joanna.piwowar@teatrmaly.tychy.pl

8 17.00

KONCERT

Budżet Obywatelski

Dzień Kobiet w Mediatece

Mirek Szoltysek – wokal
Bożena Szoltysek – wokal

Mediateka
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

Wejściówki do odbioru w Miejskim
Centrum Kultury lub w portierni
w Mediatece

8 18.00

SPOTKANIE

Świat na wyciągnięcie ręki

Pakistan

Opowiada: Sonia Bała

Miejska Biblioteka Publiczna
w Tychach
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

8 19.00

KONCERT

Budżet Obywatelski

Dzień Kobiet w Mediatece

Mirek Szoltysek – wokal
Bożena Szoltysek – wokal

Mediateka
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

Wejściówki do odbioru w Miejskim
Centrum Kultury lub w portierni
w Mediatece

9 10.00

SPOTKANIE

Babska Sobota

w programie m.in.:
warsztaty rękodzieła
joga
taniec intuicyjny

Spółdzielczy Dom Kultury
Tęczą
al. Niepodległości 188

Dział Społeczno-Kulturalny TSM Oskard

Wstęp wolny

9 11.00

OPROWADZANIE

Poznaj Stadion Miejski i Tyską Galerię Sportu

Prowadzenie: Kamil Hajduk

Tyska Galeria Sportu
ul. Edukacji 7

Muzeum Miejskie w Tychach

Wstęp wolny

Zapisy: 515 717 430 (także SMSem)
k.hajduk@tgs.tychy.pl

11 9.00

SPEKTAKL

Roman Pisarski

PIES, który jeździł koleją

reż. Aniela Kokosza
Paulina Giwer-Kowalewska
Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Bilety: 667 772 112
joanna.piwowar@teatrmaly.tychy.pl

12 11.00

SPEKTAKL

Roman Pisarski

PIES, który jeździł koleją

reż. Aniela Kokosza
Paulina Giwer-Kowalewska
Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Bilety: 667 772 112
joanna.piwowar@teatrmaly.tychy.pl

13 11.00

SPEKTAKL

Henryk Sienkiewicz

Latarnik

reż. Alina Moś, Teatr Mały
w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

15 zł, 20 zł

Bilety: 32 780 32 02
anna.bialon@teatrmaly.tychy.pl

9 15.00

SPEKTAKL

PREMIERA

Roman Pisarski

PIES, który jeździł koleją

reż. Aniela Kokosza
Paulina Giwer-Kowalewska
Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

25 zł

Bilety: 667 772 112
joanna.piwowar@teatrmaly.tychy.pl

11 11.00

SPEKTAKL

Roman Pisarski

PIES, który jeździł koleją

reż. Aniela Kokosza
Paulina Giwer-Kowalewska
Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Bilety: 667 772 112
joanna.piwowar@teatrmaly.tychy.pl

12 18.00

SPOTKANIE

Tury Kultury

Krzysztof Zanussi

Prowadzenie: Barbara
Gruszka-Zych

Miejska Biblioteka Publiczna
w Tychach
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

13 18.00

SPOTKANIE

Tury Kultury

Tadeusz Chudecki

Prowadzenie: Marcin
Michrowski

Miejska Biblioteka Publiczna
w Tychach
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

10 15.00

SPEKTAKL

PREMIERA

Roman Pisarski

PIES, który jeździł koleją

reż. Aniela Kokosza
Paulina Giwer-Kowalewska
Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

25 zł

Bilety: 667 772 112
joanna.piwowar@teatrmaly.tychy.pl

12 9.00

SPEKTAKL

Roman Pisarski

PIES, który jeździł koleją

reż. Aniela Kokosza
Paulina Giwer-Kowalewska
Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Bilety: 667 772 112
joanna.piwowar@teatrmaly.tychy.pl

12 18.00

SPOTKANIE

Budżet Obywatelski

Dzień Seniora na Sublach

koncert zespołu AQuartet

Łukasz Krusz – I skrzypce
Adriana Urbacz – II skrzypce
Radosław Mikołajczyk – altówka
Joanna Jerchel – wiolonczela

Dom Przyjęć Biały Obrus
ul. Żwakowska 40

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

Wstęp wolny

Zapisy: 32 438 20 60

13 18.00

POKAZ FILMU

Kino francuskie

Ostatni dzwonek (2018)

reż. Sébastien Marnier

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

Wstęp wolny

10 15.00

SPEKTAKL

Henryk Sienkiewicz

Latarnik

reż. Alina Moś, Teatr Mały
w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

15 zł, 20 zł

Bilety: 32 780 32 02
anna.bialon@teatrmaly.tychy.pl

14 17.00

WYKŁAD

To jest sztuka!

Zamach na sztukę. Pablo Picasso

Prowadzenie: Katarzyna
Czapla-Durska

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

Wstęp wolny

14 18.00

POKAZ FILMU

Radogol

pokaz filmu dokumentalnego Szymona Ratajczaka o Radosławie Gilewiczu

Tyska Galeria Sportu
ul. Edukacji 7

Tyska Galeria Sportu

Wstęp wolny

Prowadzenie: Piotr Zawadzki
Zapisy: 515 717 430 (także SMSem)
k.hajduk@tgs.tychy.pl

16 19.00

KONCERT

AUKSO MODERN

AUKSO x Marcin Masecki: Mozart

Marcin Masecki – fortepian
AUKSO – Orkiestra
Kameralna Miasta Tychy
Marek Moś – dyrygent

Mediateka
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

AUKSO - Orkiestra Kameralna Miasta
Tychy

30 zł, 50 zł

Bilety: ticketmaster.pl lub Mediateka
(na godzinę przed koncertem
w przypadku dostępności biletów)

19 18.00

SPOTKANIE

Tury Kultury

Urszula Grabowska

Prowadzenie: Andrzej
Kurdziel

Miejska Biblioteka Publiczna
w Tychach
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejska Biblioteka Publiczna w Tychach

Wstęp wolny

20 18.00

KONCERT

XXXII Wojewódzki
Konkurs Artystyczny
Młode Talenty

Carrantuohill

Anna Buczkowska
– wokal, inst. klawiszowe
Adam Drewniak – gitara
basowa

Zbigniew Seyda – buzuki
cytra, mandolina, gitara
Marek Sochacki – instr.
perkusyjne i klawiszowe
Dariusz Sojka – akordeon
uilleann pipes, flety
tin whistles, bodhrán
Maciej Paszek – skrzypce
Bogdan Wita – gitara

Mediateka
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami
Integracyjnymi im. Cypriana Kamila
Norwida

Wstęp wolny

Wejściówki do odbioru w: Miejskim
Centrum Kultury, Mediatece, II LO
im. C.K. Norwida

16 10.00

KIERMASZ

Wielkanocny kiermasz rękodzieła

Spółdzielczy Dom Kultury Tęcza
al. Niepodległości 188

Dział Społeczno-Kulturalny TSM Oskard

Wstęp wolny

17 12.00

WARSZTATY

Teatr się dzieje

rodzinne warsztaty
interdyscyplinarne

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

10 zł

Bilety: kasa Teatru Małego
teatrmaly-tychy.interticket.pl

20 9.00

SPEKTAKL

Roman Pisarski

PIES, który jeździł koleją

reż. Aniela Kokosza
Paulina Giwer-Kowalewska
Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Bilety: 667 772 112
joanna.piwowar@teatrmaly.tychy.pl

16 10.00

SZACHY

Otwarty Turniej Szachowy w Wilkowyjach

Prowadzenie i sędziowanie:
Kazimierz Stryjski

Klub Wilkowyje MCK
ul. Szkolna 94

Klub Wilkowyje MCK

Wstęp wolny

Zapisy: w dniu turnieju u sędziego

18 17.00

WARSZTATY

Warsztaty artystyczne

Wielkanocne dekoracje

Prowadzenie: Marta Solecka

Klub Wilkowyje MCK
ul. Szkolna 94

Klub Wilkowyje MCK

Wstęp wolny

Zapisy (od 4 marca): 32 227 26 22,
691 770 344 klub@mck.tychy.pl

20 11.00

SPEKTAKL

Roman Pisarski

PIES, który jeździł koleją

reż. Aniela Kokosza
Paulina Giwer-Kowalewska
Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Bilety: 667 772 112
joanna.piwowar@teatrmaly.tychy.pl

16 19.00

KONCERT

Clödie

Klaudia Clödie Trzepizur
– wokal
Olaf Olszewski – gitara
Jacek Czekaj – gitara
basowa
Mateusz Królca – perkusja

Art Music Club
ul. Oświęcimska 53

Art Music Club Tychy

50 zł, 60 zł

Bilety: GouOut.net lub
w dniu koncertu w AMC

18 18.00

POKAZ FILMU

Andromeda – kino,
jakie znamy

Paryż 13. dzielnica (2022)

reż. Jacques Audiard

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

Wstęp wolny

Prowadzenie: Krzysztof Ociepa

21 9.00

SPEKTAKL

Roman Pisarski

PIES, który jeździł koleją

reż. Aniela Kokosza
Paulina Giwer-Kowalewska
Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Bilety: 667 772 112
joanna.piwowar@teatrmaly.tychy.pl

21 11.00

SPEKTAKL

Roman Pisarski

PIES, który jeździł koleją

reż. Aniela Kokosza
Paulina Giwer-Kowalewska
Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Bilety: 667 772 112
joanna.piwowar@teatrmaly.tychy.pl

21 18.00

KONCERT

Tyska Gala Kultury

Aukso i Motion Trio

AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy
Marek Moś – dyrygent
Motion Trio:
Janusz Wojtarowicz – akordeon
Marcin Gałażyn – akordeon
Paweł Baranek – akordeon

Mediateka
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

Miejskie Centrum Kultury w Tychach

60 zł

Bilety: ticketmaster.pl

22 18.00

WERNISAŻ

Hanna Adamczewska-Wejchert
Kazimierz Wejchert

Stella – niezastnięte osiedle przyszłości

plansze projektowe, dokumentacja architektoniczno-urbanistyczna, opracowania badawcze, archiwalne dokumenty i fotografie

Muzeum Miejskie w Tychach
pl. Wolności 1

Muzeum Miejskie w Tychach

Wstęp wolny

Kurator: Mateusz Miłoś
Zapisy: 887 450 212 (także SMSem)
g.oleksy@muzeum.tychy.pl

23 17.00

SPEKTAKL

Wielka sława to żart

gala operetkowo-musicalowa

Agnieszka Gabrysiak – sopran
Sylvia Nowicka – sopran
Dawid Kwieciński – tenor
Wojciech Strzelecki – tenor
Marcin Werner – fortepian
Kamil Zawadzki – skrzypce
Robert Stefański – klarnet

Teatr BELFEgoR
al. Niepodległości 32

Teatr Belfegor - Fabryka Mistrzów

109 zł, 129 zł

Bilety: kupbilecik.pl

23 20.00

KONCERT

Grażyna Łobaszewska & Ajagore

Grażyna Łobaszewska – wokal
Sławomir Kornas – wokal
gitara basowa
Maciej Kortas – gitara
Michał Szczeblewski – perkusja

Art Music Club
ul. Oświęcimska 53

Art Music Club Tychy

100 zł, 130 zł

Bilety: biletyna.pl
lub w dniu koncertu w AMC

21 19.00

STAND-UP

Rafał Rutkowski Żarty dla mas

Teatr BELFEgoR
al. Niepodległości 32

Teatr Belfegor - Fabryka Mistrzów

60 zł, 70 zł

Bilety: kupbilecik.pl

22 18.00

WERNISAŻ

Lech Kowalczyk

Jestem drzewem

rysunek, grafika, malarstwo

Miejska Galeria Sztuki OBOK
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Miejska Galeria Sztuki OBOK

Wstęp wony

Wystawa potrwa do 26.04.2024

23 18.00

KABARET

Kabaret OT.TO Prawdziwa inteligencja

Teatr BELFEgoR
al. Niepodległości 33

Teatr Belfegor - Fabryka Mistrzów

80 zł

Bilety: ebilet.pl

24 18.00

CZYTANIE AKTORSKIE

Międzynarodowy Dzień Teatru

Marcin Stachoń

Wykludzeni

reż. Maciej Dziaczko, Marcin Stachoń, Grupa Artystyczna Teatr T.C.R.

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

Wstęp wolny

22 10.30

SPEKTAKL

Teatr Malutki

O!

kolektyw NAJNAJlepiej Tychy

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

20 zł

Rezerwacja:
joanna.piwowar@teatrmaly.tychy.pl
(spektakl dla grup zorganizowanych)

23 11.00

WARSZTATY

Aukso4Kids

Muzyka (w) ruchu: rytm

Prowadzenie: Joanna „Asi Mina” Bronisławska

Mediateka
al. marsz. J. Piłsudskiego 16

AUKSO - Orkiestra Kameralna Miasta Tychy

30 zł

Bilety: ticketmaster.pl lub Mediateka (na godzinę przed koncertem)

23 18.00

OPROWADZANIE

Stadion Miejski i Tyska Galeria Sportu wieczorową porą

Prowadzenie: Piotr Zawadzki

Tyska Galeria Sportu
ul. Edukacji 7

Muzeum Miejskie w Tychach

Wstęp wolny

Zapisy: 515 717 430 (także SMSem)
k.hajduk@tgs.tychy.pl

27 18.00

SPEKTAKL

Międzynarodowy Dzień Teatru

Córki króla Leara

reż. Karolina Przystupa, Teatr Mały w Tychach

Pasaż Kultury Andromeda
pl. K.K. Baczyńskiego 2

Teatr Mały w Tychach

25 zł

Bilety: kasa Teatru Małego w Andromedzie
teatrmaly-tychy.interticket.pl

Lech Kowalczyk: Jestem drzewem

XXX LAT MIEJSKIEJ GALERII SZTUKI OBOK

Lech Kowalczyk otwiera cykl wystaw indywidualnych, które Miejska Galeria Sztuki OBOK zaplanowała na rok jubileuszowy. Zgodnie z przyjętym założeniem przez cały rok 2024 galeria będzie prezentować wyłącznie prace tyskich artystów.

Każdy, kto śledzi działalność Miejskiej Galerii Sztuki OBOK, z pewnością pamięta pokazywaną w 2021 roku wystawę *Andyjski kobierzec*. Przed trzema laty Lech Kowalczyk zaprezentował obrazy, które były pokłosiem jego podróży w Andy, z której, oprócz wrażeń i wspomnień, przywiózł pełen szkicownik. Przez kolejne lata na podstawie szkiców powstawały obrazy, barwne i wielkoformatowe – majestat jednych z największych gór świata wymaga w końcu odpowiedniej skali. Obrazy wywarły na widzach ogromne wrażenie.

Wystawa *Jestem drzewem*, którą od 22 marca będzie można oglądać w galerii OBOK, będzie się mocno różnić od poprzedniej ekspozycji Lecha Kowalczyka. Tym razem nie będą to obrazy, lecz rysunki – tę właśnie technikę wybrał autor dla stworzenia nowego cyklu, inspirowanego naturą. Za motyw przewodni posłużyły tym razem nie monumentalne góry i ogromne przestrzenie dolin, lecz napotkane w dolinie Wisły drzewa – wierzby, które zdumiały artystę swymi rozmiarami, sędziwie powykrzywianymi konarami i życiem, jakie tętni w nich i wokół nich – za ich sprawą.

Jak mówi autor, w jego rysunkach drzewa stały się *drzewoludami* – istotami, w których można odnaleźć alegorię naszej własnej egzystencji, chociaż wcale nie poprzez prostą analogię. Dwustuletnie *drzewoludy*, matuzalemie świata przyrody rodzą się, żyją, wzrastają, podlegają degeneracji i chorobom. Stawiają czoła burzliwym siłom natury i z tego

CZUŁOŚĆ. Świat w jakim żyje mój umysł, żyje w moim umyśle., Lech Kowalczyk

POKOLENIE. Jak św. Sebastian, Lech Kowalczyk

starcia nierzadko wychodzą okaleczone. Jednocześnie są dawcami życia, ich siły witalne krążą i zasilają nie tylko ich własne organy, ale też niezliczone organizmy, roślinne i zwierzęce, które w powykręcanych i próchniejących konarach znajdują swój dom i swój raj. Nic, co dzieje się wokół, nie może *drzewoluda* zepchnąć z jego ścieżki życia, której celem jest samo życie i która zakończy się poprzez ofiarowanie tego życia wszystkiemu dookoła.

W komentarzach i opisach do swojego drzewnego cyklu Lech Kowalczyk chętnie odwołuje się do idei filozoficznych, szczególnie Artura Schopenhauera i jego koncepcji WOLI jako naczelnej zasady istnienia świata. Wola u Schopenhauera ma status podobny do platońskiej idei czy pitagorejskiej liczby; jest zasadą wszystkiego, jest bytem. Wola zaklęta w przastarych drzewach jest czysta, wolna od przedstawień mącających umysły ludzkie. Dla artysty spotkanie z *drzewoludami* jest niemal dotknięciem istoty bycia. Człowiek podąża nieustannie za swymi pragnieniami. Drzewa szczęśliwości szukają w samej istocie istnienia. Może drzewa to transcendentne stacje ludzkiego życia? Może trzeba nam się zestarzeć, abyśmy mogli uzgadniać swój czas i sens istnienia z życiem drzew? – pyta Lech Kowalczyk.

Warto podkreślić także okoliczności, które stały się katalizatorem tych egzystencjalnych rozważań i artystycznych prób sięgnięcia głębiej. Rysunki powstały w okresie pandemicznym, gdy obowiązywały surowe ograniczenia w poruszaniu się i gromadzeniu. Lech Kowalczyk, jako artysta i człowiek silnie odczuwający więź z naturą, wytchnienia od pandemicznego świata szukał w Małopolsce, w dzikich rozlewiskach Wisły. Właśnie tam i właśnie wtedy nastąpiły pierwsze spotkania z *drzewoludami*. Tam zaczął się dialog z nimi i powstały pierwsze szkice, które rozpoczęły kolejny, niezwykle interesujący rozdział w twórczości tego tyskiego artysty. Warto wybrać się na spotkanie z *drzewoludami* Lecha Kowalczyka.

Sylwia Witman

Karta z albumu Hanny Adamczewskiej-Wejchert oraz Kazimierza Wejcherta wykonanego w latach 1956–1958 / zbiory Muzeum Miejskiego w Tychach

Wizualna biografia

TRZECIM OKIEM

Podobnych kart jest w kolekcji tyskiego muzeum ponad dwa tysiące. Składają się na 36 albumów rodzinnych Hanny Adamczewskiej-Wejchert i Kazimierza Wejcherta z lat 1948–1994. Właśnie trwa ich konserwacja, digitalizacja i opracowanie.

Archiwalia – nie tylko fotografie, lecz także wklejone do albumów rysunki architektoniczne, plany sytuacyjne, mapy, wycinki prasowe, listy czy pocztówki – układają się w wizualną biografię pary generalnych projektantów Tychów. Przez tę osobistą opowieść przelata zarówno historia miasta, jak i znacznie szersza powojenna historia polskiej architektury i urbanistyki.

U góry karty znajduje się tytuł: „U...B...NEM W TATRY”. Kilka liter odkleiło się i zgubiło, wiadomo jednak, że chodzi o widoczny na zdjęciach samochód moskwicz 400, nazywany przez Wejchertów Urbanem. Być może nadal mu po prostu męskie imię (kupioną w latach 60. warszawę nazwą Białym Maurycym), bardziej prawdopodobne wydaje się jednak, że za-

czepnęli z języka łacińskiego, w którym wyraz *urbanus* oznacza „miejski”. Urbanistyka i architektura były dziedzinami, którym Wejchertowie poświęcili swoje zawodowe życie. Jest druga połowa lat 50. i główni projektanci kształtują nową miejską przestrzeń – tak zwane Nowe Tychy. Urban pozwala ją przemierzać i wyobrażać sobie sieć dróg przecinających i oplatających miasto, pozwala też poza to miasto wyjeżdżać. Na przykład w góry.

Latem obowiązkowe były piesze wędrowki z plecakiem i namiotem albo spływy kajakowe, zimą narty. Architekt Andrzej Czyżewski we wspomnieniach o Kazimierzu Wejchercie pisał: *Nie mógł i nie chciał zaakceptować „nowoczesnego” sposobu uprawiania narciarstwa wyłącznie zjazdowego, nienawidził nowego sprzętu, sztywnych ciasnych butów, nowoczesnych wiązań i tego, że na takich nartach, z takim sprzętem nie można było podchodzić, wędrować po górach [...].* Właśnie taki rodzaj turystyki górskiej widać na albumowych zdjęciach. Przyjrzyjmy się ich układowi.

Pierwsza stopklatka: wyjazd Urbanem spod domu Kazimierza Wejcherta przy nowo wytyczonej ulicy C.K. Norwida (w tamtym czasie jeszcze nosiła nazwę biegnącej do niej równolegle ulicy Nowokościelnej); na dachu Urbana przymocowane narty. Następne to kilka ujęć z drogi. Sekwencję kończą obrazy wykonane wśród ośnieżonych szczytów Tatr. Niby zwykła historia o spędzaniu czasu wolnego, lecz kryje się w niej jeszcze coś innego: widoczny w działaniach Wejchertów rodzaj determinacji w dążeniach do celu. Jak wtedy, kiedy pokonuje się kilometry, aby złapać zimę, gdy w dolinach już dawno trwa wiosna.

Ewelina Lasota
Muzeum Miejskie w Tychach

Projekt Cyfrowe albumy architektów Hanny Adamczewskiej-Wejchert i Kazimierza Wejcherta z lat 1948–1994 dofinansowano ze środków MKiDN.

nowa wystawa
o niezrealizowanym
osiedlu-
eksperymentcie
w Tychach

STELLA

niezaistniałe osiedle przyszłości

22 marca **2024** (piątek)

godz. **18.00**

wernisaż **Muzeum Miejskie w Tychach, Pl. Wolności 1**

wstęp wolny

kurator **Mateusz Miłoś**

Organizatorzy

TYCHY ✓ DOBRE MIEJSCE

Muzeum Miejskie
w Tychach

Partnerzy

Politechnika
Śląska

UCZELNIA
BADAWCZA
INICJATYWA ODSKONAROCZI

